

Να παραδεχτούμε την αποτυχία, για να γίνουμε αυτό που ονειρευόμασταν. Σημειώσεις για την αντεπίθεση

Κείμενο Συμβολής στο 4^ο Συνέδριο της ΝΚΑ

1. Δεν υπάρχει ισορροπία. Το κοινό μας μέλλον επιφυλάσσει συγκρούσεις

Βρισκόμαστε στις πρώτες μέρες του 2017 κι αν αναλογιστεί κανείς έστω και σε τίτλους την χρονιά που πέρασε, μπορεί να διαπιστώσει εύκολα τα εξής:

Για τον κόσμο και την υφήλιο υπήρξε μία χρονιά σφοδρών εξελίξεων. Τέτοιων εξελίξεων που το λιγότερο που μπορούν να κάνουν είναι να σε αφήσουν να περιμένεις ανυπόμονα για τις επόμενες, που έχουν ήδη ενεργοποιηθεί και αναμένεται να ξεσπάσουν. Κάτι σαν ένα πολύ καλό season finale στην αγαπημένη σου σειρά, που έδωσε μεν κάποιες απαντήσεις αλλά περισσότερο κέντρισε το ενδιαφέρον και την αγωνία περαιτέρω για τη σεζόν που ακολουθεί. Trump, Brexit, Συρία, προσφυγικό είναι τα πιο βαριά χαρτιά των highlights ενός κόσμου που αδυνατεί να ισορροπήσει και στροβιλίζεται σε πολύπλοκους ανταγωνισμούς, μεταβολές και αντιφατικές πρωτοβουλίες. Τίποτα δεν δείχνει να αλλάζει δραματικά αυτή την κατάσταση προς το προοδευτικότερο, χωρίς μια νέα εισβολή των από τα κάτω στο προσκήνιο (για την οποία θα μιλήσουμε πολύ συνοπτικά στη συνέχεια).

Για την Ελλάδα η κατάσταση δεν υπήρξε ακριβώς η ίδια. Το 2016 υπήρξε κάτι σαν ανάπαυλα. Κι αυτό βέβαια δύσκολα μπορεί κάποιος να το ισχυριστεί με τα όσα μπορούν να συμβαίνουν σε μια χώρα υποδοχής τόσων μεταναστών και προσφύγων στους οποίους μάλιστα επιφυλάσσεται τέτοια «θερμή υποδοχή» στα πλαίσια της απάνθρωπης συμφωνίας ΕΕ – Τουρκίας. Όμως η αλήθεια είναι πως σε σχέση με «το 2015 της ελπίδας», του ΣΥΡΙΖΑ, του δημοψηφίσματος, των capital controls, των διαπραγματεύσεων, των eurogroups κλπ κλπ, τα όσα ακολούθησαν έμοιαζαν πολύ με ένα ράθυμο διάλειμμα σε σινεμά. Όπου προβάλλεται μια ταινία μάλιστα, που από το πρώτο μέρος δεν φάνηκε να είναι και τόσο καλή. Το 2016 δηλαδή, υπήρξε μια χρονιά κατά βάση εμπέδωσης, με όλους τους δυνατούς τρόπους, του «αριστερού» there-is-no-alternative. Οικονομικά, σε τίτλους και πάλι, θα μπορούσαμε να πούμε ότι παγιώθηκε η μιζέρια των χαμηλών μισθών της ανεργίας και της ανέχειας με συγκρατημένες αλλά υπαρκτότατες τάσεις χειροτέρευσης.

Η επόμενη μέρα όμως, τόσο μέσα όσο και έξω και πολύ περισσότερο σε συνδυασμό, φαίνεται να προδιαγράφεται χειρότερη πιο αμφίρροπη και ρευστή, τέτοια που δεν επιδέχεται «κεντρώες» λύσεις. Οι συζητήσεις στην Ευρωζώνη δεν δείχνουν κανένα σημάδι έστω χαλάρωσης της υπάρχουσας πολιτικής διαχείρισης, αντίθετα τα think tank και οι πολιτικές συζητήσεις κορυφής από το Βερολίνο μέχρι τις Βρυξέλλες μιλούν για ακόμη σκληρότερο ευρώ (ακόμη και με άλλη αρχιτεκτονική) έχοντας μάλιστα λιγότερα εμπόδια μπροστά τους αφού το χρέος πολλών χωρών όπως και της Ελλάδας έχει μετατραπεί από χρέος προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε χρέος προς άλλα κράτη. Την ίδια στιγμή οι τριγμοί του Brexit και του ιταλικού δημοψηφίσματος, η ρητορική της Λεπέν αποδεικνύουν ότι η λιτότητα και η περαιτέρω πίεση στα δημόσια ταμεία (και άρα στο εισόδημα των ασθενέστερων) θα αποτελέσει για όλους τον κανόνα. Οι συστημικοί (και αυτοί που εμφανίζονται ως “altright” δεν διαπραγματεύονται στο δίλημμα λιτότητα ή όχι, αλλά για το ποια τμήματα της θιγόμενης κοινωνικής πλειοψηφίας θα πληρώσουν μικρότερο ή μεγαλύτερο τίμημα. Οι νέες συμμαχίες που πάνε να χτιστούν βγάζουν από το

χρονοντούλαπο της ιστορίας τις πιο σκληρές μορφές εθνικής ομοιογένειας και ενότητας και υπόσχονται πως την κρίση θα την πληρώσουν κάποιοι άλλοι, άλλου χρώματος, άλλης φυλής, άλλου πολιτισμού, άλλου έθνους. Επιχειρούν έτσι να διαιρέσουν απροκάλυπτα την εργατική τάξη και πηγαίνουν χέρι χέρι με την ένταση των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών σε διεθνές επίπεδο. Σε αυτό το φόντο, η νέα ακροδεξιά επιχειρεί και καταφέρνει σε ένα βαθμό να αναβαπτισθεί και να γίνει pop, altright, αντισυστημική. Ακριβώς γιατί ευνοείται από τις εξελίξεις στο πεδίο της κρίσης και από την ατζέντα που ορίζουν οι επιθετικές πρωτοβουλίες των πιο προωθημένων μερίδων του κεφαλαίου διεθνώς.

Κάπως έτσι, βασική πλευρά των σκέψεων που κατατίθενται στο παρόν κείμενο αφορούν στην εκτίμηση πως το 2016 έκλεισε αποφασιστικά μια πρώτη περίοδο στο φόντο της καπιταλιστικής κρίσης. Μια περίοδο πρώιμων αντιδράσεων (πλατείες, αγανακτισμένοι, απεργίες, Occupy κλπ), μια περίοδο αποτυχημένων και άτολμων «αριστερών» εγχειρημάτων (μιας αριστεράς που λογιζόταν ρεφορμιστική πριν την κρίση και μέσα σε αυτή αποδείχτηκε ανίκανη ακόμη και για σοσιαλδημοκρατικές μορφές διαχείρισης) που επιχείρησαν να εκφράσουν τις παραπάνω κοινωνικές αντιδράσεις. Μια πρώτη περίοδο της νέας ιμπεριαλιστικής επιθετικότητας του πόλου ΗΠΑ – ΕΕ- περιφερειακών συμμάχων τους με ταυτόχρονη ανάπτυξη και βαρύνουσα σημασία (βλ. Συρία, Ουκρανία). Μια περίοδο τέλος όπου πρωτοεμφανίστηκαν αφήνοντας επικίνδυνες υποσχέσεις για το μέλλον πολιτικοί πειραματισμοί που βρωμάνε φασισμό από την πλευρά της «καθώς πρέπει» αστικής πολιτικής.

2. Να παραδεχτούμε την αποτυχία, για να γίνουμε αυτό που ονειρευόμασταν

Σε αυτό το φόντο και χωρίς πολλά λόγια και υπεκφυγές πρέπει να κάνουμε θαρρετά την παραδοχή ότι αποτύχαμε. Αποτύχαμε στο να πετύχουμε αυτά που είχαμε ζητήσει από τον ίδιο τον συλλογικό εαυτό μας ειδικά στο ξεκίνημα αυτής της οχταετίας.

Μα θα πει κανείς: «αυτό είναι σκληρό, αυτομαστιγωτικό. Αυτό συνδέεται με την άποψη ότι απέτυχε όλη η αριστερά και το ανταγωνιστικό κίνημα. Είναι μια άποψη που ισοπεδώνει τα πάντα και βγάζει λάδι δυνάμεις όπως ΣΥΡΙΖΑ». Είναι όμως έτσι; Κατ' αρχήν ο ΣΥΡΙΖΑ παλεύει ακόμη και τώρα να αποδείξει ότι δεν απέτυχε καθόλου, αλλά προσέκρουσε στα όρια της εποχής, των υπαρχόντων συσχετισμών και του λαού, ενσωματώνοντας έτσι κάθε μία στιγμή λαϊκής ανάτασης του προηγούμενου διαστήματος στο δικό του καταθλιπτικό σχέδιο, στη δική του θλιβερή κατάληξη. Το ΚΚΕ από την άλλη επίσης αρνείται την αποτυχία, επιχειρώντας να πει ότι λίγο πολύ όλα ήταν προδιαγεγραμμένα να γίνουν όπως έγιναν και ότι ελπίδα δεν υπήρξε, μέχρι τώρα τουλάχιστον. Στη δική μας αφήγηση ποια είναι η εξήγηση της μη αποτυχίας; Η εύκολη απάντηση ότι φταίνε οι άλλοι;

Πιστεύω αντίθετα και ακριβώς σε αντιδιαστολή με άλλες αριστερές αφηγήσεις ότι σε μία αντικαπιταλιστική, επαναστατική, σύγχρονα κομμουνιστική αντίληψη ταιριάζει μια παραδοχή της αποτυχίας, που να συνδυάζεται με γενναίες μεταβολές στη φυσιογνωμία, τις πρωτοβουλίες και τις πρακτικές που να μπορούν να σηματοδοτήσουν μια νέα πορεία. Μια τέτοια άποψη δεν επιδιώκει να υποκειμενικοποιήσει ισοπεδωτικά τα πάντα, προφανώς υπήρχαν και υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες, εγχώριοι και διεθνείς συσχετισμοί, νοοτροπίες και παγίδες. Μια τέτοια άποψη επίσης δεν επιθυμεί να είναι απόλυτη. Παραδοχή της αποτυχίας δεν σημαίνει ότι όλα έγιναν λάθος, ότι δεν υπήρξαν προχωρήματα και συμβολή. Δεν σημαίνει πολύ περισσότερο παραδοχή ήττας,

απογοήτευση, παραίτηση και αποστράτευση. Το αντίθετο. Σημαίνει να μη συμβιβαστούμε με την πιθανότητα να είμαστε κάτι, έστω κι ελάχιστα λιγότερο, από αυτό που κάποτε θεωρήσαμε ότι μας αντιστοιχεί, από αυτό που ονειρευτήκαμε ότι αντιστοιχεί για την υπόθεση της αλλαγής του κόσμου στα πλαίσια της ζωής που θα ζήσουμε εμείς οι ίδιοι. Μια τέτοια άποψη σημειώνει απλά ότι δεν μπορέσαμε να αρθρούμε στο ύψος των περιστάσεων, ακόμη κι αν σε στιγμές δώσαμε τον καλύτερό μας εαυτό. Σημαίνει ότι πρέπει ο εαυτός μας - ή τουλάχιστον- κάποιες κρίσιμες πλευρές του να αλλάξουν.

3. Τι να αλλάξουμε. Σημειώσεις για την αντεπίθεση.

A. Το «εδώ και τώρα» του αντικαπιταλιστικού προγράμματος

Ο χώρος της αντικαπιταλιστικής αριστεράς από κοινού και με άλλα ρεύματα (όπως συγκεκριμένοι χώροι της αντιιμπεριαλιστικής αναρχίας) **από νωρίς συνέβαλλε στο να αναδειχτούν συγκεκριμένοι κρίσιμοι κόμβοι πάλης** όπως η στάση πληρωμών, η διαγραφή του χρέους και η έξοδος από το ευρώ και την ΕΕ. Ένα πλαίσιο στόχων, αναγκαίο ρήγμα που διαπερνά τη ραχοκοκαλιά του αστικού μπλοκ εξουσίας της εποχής της κρίσης στη χώρα μας και όχι μόνο. Ένα κρίσιμο σημείο της αντικαπιταλιστικής και αντιιμπεριαλιστικής πάλης, από τη σκοπιά του προλεταριακού διεθνισμού και όχι του εθνικιστικού και αντιδραστικού ευρωσκεπτικισμού, που σαν φυσικούς του συμμάχους βλέπει τις εργατικές και λαϊκές δυνάμεις στην Ευρώπη και την ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων που διαπλέκονται ενεργά στη συζήτηση της «ευρωπαϊκής ενοποίησης».

Ενώ κάναμε αυτό το κρίσιμο βήμα, αποτύχαμε να το ολοκληρώσουμε και να πάμε παραπέρα στις πιο κρίσιμες στιγμές του προηγούμενου διαστήματος. Το περίφημο βάθεμα του προγράμματος, ή η αντιπαράθεση για το αν είναι μεταβατικό ή αντικαπιταλιστικό (εν τέλει άστοχο δίπολο) αποτέλεσαν στην καλύτερη φιλολογικές συζητήσεις που επαναλαμβάνονταν με περισσή σοβαρότητα χωρίς να συμβάλλουν περαιτέρω. Στην πραγματικότητα αυτό που μας έλειψε είναι να πιστέψουμε κι εμείς οι ίδιοι στην αμεσότητα και την δυνατότητα εδώ και τώρα αυτή η παραπάνω στοχοθεσία να γίνει θέμα της ημερήσιας διάταξης για τη θιγόμενη κοινωνική πλειοψηφία. Συνεπακόλουθα δεν θωρακίσαμε πλευρές που να κάνουν αυτή τη στοχοθεσία ανθεκτική στις επιθέσεις των αντιπάλων, θελκτική επιλογή για ευρύτερα κομμάτια της κοινωνίας, λόγο για να παλέψεις, ακόμη και να θυσιάσεις. Η στοχοθεσία μας αντιμετωπίστηκε ως ακόμη ένα στοιχείο της γενικότερης συζήτησης και όχι πραγματική επιλογή για να ζήσει κάποιος μεθαύριο μια πιο αξιοπρεπή και καλύτερη ζωή.

Πως μπορούμε να ξεπεράσουμε αυτό το πρόβλημα; Ξεδιαλύοντας την αναμεταξύ μας συζήτηση και αποσαφηνίζοντας κρίσιμες πλευρές που προσδίδουν βιωσιμότητα στην επαναστατική πολιτική μας πρόταση, τόσο στο «φαίνεσθαι» όσο και στο «είναι». Ξεπερνώντας τον διαρκή μετεωρισμό και την ταλάντευση για το αν τέτοιες πλευρές αποτελούν ροπή προς τον κευνσιανισμό, τον ρεφορμισμό, τον εθνολαϊκισμό, οφείλουμε να περιγράψουμε πως σε μία επαναστατημένη Ελλάδα μπορεί να υπάρχει άλλη παραγωγή που δεν αποτελεί εν μία νυκτί σοσιαλιστικό παράδεισο μιας καθολικής κοινωνικοποίησης των μέσων παραγωγής, αλλά επίπονη διαρκή διαδικασία με ισορροπία ανάμεσα στον τελικό κομμουνιστικό στόχο και στην υπαρκτή κατάσταση που αντιμετωπίζουμε.

Από αυτή τη σκοπιά η εθνικοποίηση των στρατηγικών τομέων της οικονομίας και του τραπεζικού συστήματος, η βαριά φορολογία - εκδίωξη των καπιταλιστικών επιχειρήσεων και των φυσικών προσώπων στους οποίους ανήκουν (πλευρές ενός διαρκή ταξικού

πολέμου που δεν θα επιλυθεί με μία και μόνο έφοδο σε κάποια ανάκτορα), είναι πλευρές που πρέπει να πηγαίνουν χέρι - χέρι με μια άμεση προσπάθεια μιας άλλης από την τωρινή, συλλογικά σχεδιασμένης «πολεμικής» παραγωγής, ικανής να αντέξει στις εξωτερικές και εσωτερικές πιέσεις. Μιας άλλης παραγωγής στον αγροτικό τομέα, στις υπηρεσίες και άλλους τομείς που να αναδεικνύει και να ικανοποιεί τα συμφέροντα των εργαζόμενων, των αυτοαπασχολούμενων, των μικρομεσαίων σπρώχνοντάς τους στον εναγκαλισμό με έναν αναγεννημένο δημόσιο τομέα στην κατεύθυνση της δημιουργίας συνεταιρισμών και αυτοδιαχειριζόμενων επιχειρήσεων.

Από την ίδια σκοπιά οφείλουμε να θέσουμε ειλικρινά αναμεταξύ μας το εξής ερώτημα: Θα μπορούσε να σταθεί μια χώρα (η ορθότερα μια χώρα της οποίας ηγείται μια επαναστατημένη κοινωνική πλειοψηφία με το εργαζόμενο κομμάτι στο τιμόνι της) όπως η Ελλάδα, σε επαναστατική - ρηξιακή κατάσταση που τα βάζει αντικειμενικά κατ' αρχήν με το εγχώριο κεφάλαιο και επίσης αντικειμενικά με το κεφάλαιο που εκφράζεται από το μπλοκ ΕΕ - ΗΠΑ (όχι ότι άλλες μερίδες είναι λιγότερο καπιταλιστικές αλλά αυτό "έτυχε" να κυριαρχεί σε αυτή τη γωνιά του πλανήτη), αν δεν μπορέσει να συνάψει κάτι που να αφορά σε συμφωνίες (εμπορικές και άλλες), συνεννόηση, συνδιαλλαγή κλπ με άλλα μπλοκ - χώρες του διεθνούς καπιταλιστικού στερεώματος από αυτές που αντικειμενικά θα της κάνουν τη ζωή πιο δύσκολη; Αν απαντηθεί καταφατικά το παραπάνω ερώτημα σημαίνει ότι θα χανόταν δια παντός ο αντικαπιταλιστικός χαρακτήρας της ρήξης - επανάστασης; Οφείλει τελικά μία επαναστατική διαδικασία να θωρακιστεί, ψάχνοντας να χρησιμοποιήσει τις αντιθέσεις - αντιφάσεις ενός κόσμου που μετά από καιρό βρίσκεται σε απίστευτη ρευστότητα με βασικό στοιχείο την όξυνση των ανταγωνισμών στην κορυφή της πυραμίδας;

Προφανώς αυτό δεν είναι το μόνο που πρέπει να κάνει.. Δεν γίνεται μάλιστα και χάριν αυτού να απωλέσει τα δομικά διεθνιστικά της χαρακτηριστικά. Δεν γίνεται να μην ζητήσει την αλληλεγγύη εργαζόμενων και πολιτικών πρωτοποριών από τις άλλες χώρες της ΕΕ, των ΗΠΑ κλπ. Δεν γίνεται να μην προσπαθήσει να λειτουργήσει ως φάρος, ως πόλος εξαγωγής της επανάστασης, δεν γίνεται να μην καλέσει να την μιμηθούνε. κλπ κλπ κλπ. Είναι αμελητέα αυτή η πλευρά; Νομίζω πως όχι. Είτε έχει να κάνει με την πραγματική βιωσιμότητα ενός επαναστατικού σχεδίου, είτε έχει να κάνει με το πως μιλάς και πείθεις ΣΗΜΕΡΑ τους ανθρώπους που σου λένε "καλά τα λες να φύγουμε από ευρώ εε ,να μν πληρώνουμε χρέος, να τα εθνικοποιήσουμε όλα, αλλά θα πέσουν όλοι να μας φάνε..." Αν δεν έχουμε καμία διεθνή αναφορά στο επαναστατικό σχέδιο που καταθέτουμε στην κοινωνία (όχι φυσικά με όρους ταύτισης με την ...Ρωσία ή με όρους σωτήρα του Πούτιν ή του Κιμ Γιονγκ Ουν), αν δεν έχουμε καμία δυνατότητα μεταβατικής ύπαρξης στο διεθνές στερέωμα, δεν πιστεύουμε ότι «κάτι χάνει» η επαναστατική αφήγηση;

Β. Το «εδώ και τώρα» της επανακατοχύρωσης συγκρουσιακών πρακτικών. Εξωκοινοβουλευτικός και κοινοβουλευτικός αγώνας. Κοινή δράση και μετωπική πολιτική.

Η κινηματική ραστώνη, η επικίνδυνη χαλάρωση των κινηματικών αντανάκλαστικών και πρακτικών που εμφανίστηκε στην ελληνική πραγματικότητα ήδη από το 2012 εν αναμονή της κυβερνητικής εναλλαγής και η οποία έλαβε πιο έντονα και διαφορετικά χαρακτηριστικά μετά το καλοκαίρι του 2015 φαίνεται όσον αφορά τον δικό μας χώρο να έχει συναντηθεί με προϋπάρχουσες αδυναμίες που συγκροτούν μια ανησυχητική υποχώρηση της εμφάνισης απαντήσεων, πρωτοβουλιών, διεκδικήσεων και συλλογικών κινηματικών πρακτικών που να

μπορούν να αποτελέσουν υλική εμφάνιση του περιεχομένου – προτάγματος που συζητήσαμε συνοπτικά παραπάνω. Πλευρές της δράσης μας όπως η ATTACK, η Λάντζα , οι δράσεις στα δικαστήρια ενάντια στους πλειστηριασμούς κ.α. αποτελούν αχτίδες φωτός σε ένα ιδιαίτερα θολό τοπίο που κατ'αρχήν χρήζει μιας συζήτησης επανακαθορισμού σε επίπεδο κριτηρίων και εργαλείων.

Πρώτο ζήτημα εδώ η κοινή δράση και η σχέση με άλλες πολιτικές δυνάμεις ή αυθόρμητες πολιτικές συμπεριφορές που αναπτύσσονται στην κοινωνία και ιδιαίτερα στη νεολαία. Πρώτο, όχι ιεραρχικά, αλλά από τη σκοπιά της οργάνωσης της κουβέντας. Κάθε επιτυχημένη πρωτοβουλία που έχουμε πάρει και κάθε άλλη που θα θέλαμε να σχεδιάσουμε, κάθε χώρος με συγκροτημένη δικιά μας παρέμβαση αλλά και πολλοί άλλοι με παντελή έλλειψη αυτής, σήμερα περισσότερο από ποτέ αναδεικνύουν την ανάγκη συγκέντρωσης μιας κατ' αρχήν «κρίσιμης μάζας», ικανής να δρα αποτελεσματικά και να δημιουργεί γεγονότα. Το πολιτικό μας περιεχόμενο δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αποτελεί (αυτούσιο) προαπαιτούμενο για την κοινή δράση και τη συγκρότηση τέτοιων μεγεθών ικανών να δώσουν μάχες γύρω από συγκεκριμένα κομβικά ζητήματα. Δεν πρέπει να επαναλάβουμε λάθη του παρελθόντος όπου στο ερώτημα της συγκρότησης για παράδειγμα αντιφασιστικών πρωτοβουλιών στις γειτονιές με στόχο οργανωτικές και μη απαντήσεις στις φασιστικές συμμορίες δινόταν η απάντηση ότι τέτοιες πρωτοβουλίες είναι λάθος και δεν πρέπει να συμμετέχουμε στο βαθμό που δεν είναι ταυτόχρονα αντι-εε, αντιεργοδοτικές κλπ. **Μια τέτοια λογική αδυνατεί να κατανοήσει κατ' αρχήν ότι τέτοιες μάχες μπορεί να μην ξεκινούν με πολιτική ομοιογένεια γύρω από τα πιο προωθημένα στοιχεία του αντικαπιταλιστικού περιεχομένου, αλλά η εμπειρία δείχνει ότι κυοφορούν επικίνδυνο αντισυστημικό πολιτικό φορτίο εν τη γεννέσει τους.** Οι επαναστατικές δυνάμεις μετέχοντας χωρίς προαπαιτούμενα σε αυτές, έχουν τη δυνατότητα να αναδείξουν αυτό το φορτίο και να το θωρακίσουν περαιτέρω, την ίδια ώρα που συμβάλλουν στο να δίνονται απαντήσεις που προχωρούν τους ευρύτερους στόχους μας και συγκροτούν διαρκώς περισσότερες δυνάμεις σε αγωνιστική κατεύθυνση. Μια άλλη λογική δηλαδή, όσον αφορά την κοινή δράση και τις πολιτικοκινηματικές πρωτοβουλίες μας δεν αποτελεί υποχώρηση έναντι του αναγκαίου περιεχομένου, αλλά αντίθετα άλλη αρχιτεκτονική για την αποτελεσματικότερη ενίσχυση αυτού. Η δουλειά μας σε χώρους εργασίας , σε Λέσχες, στις πρωτοβουλίες της Attack, στο αντιφασιστικό κίνημα, στο προσφυγικό και αλλού πρέπει να επανοηματοδοτηθεί άμεσα με βάση μια τέτοια λογική.

Φυσικά οι στρεβλώσεις και οι ανεπάρκειες που σημειώθηκαν συνοπτικά παραπάνω δεν είναι άσχετες με το γενικότερο πρόβλημα που εμφανίζουμε στη χάραξη μετωπικής πολιτικής με αρχή, μέση και τέλος, με σταθερά κριτήρια, αρχές και στόχους. Η δημιουργία της ANTAPΣYA και πολλά στιγμιότυπα της λογικής που βάλαμε όλα τα προηγούμενα χρόνια στην ΕΑΑΚ και αλλού αποτέλεσαν ένα σημαντικό προχώρημα που όμως με πολλά από όσα επακολούθησαν ειδικά την τελευταία τετραετία κινδυνεύουν να καταστήσουν αυτό το προχώρημα **μια παρένθεση.** Τα περιστατικά γύρω από τη συνεργασία ΕΑΑΚ – APEN, το ANTAPΣYA MAPΣ, η συμπίρευση και η επική πολύχρονη συζήτηση για τη συνεργασία με το Σχέδιο Β κλπ αποδεικνύουν του λόγου το αληθές. Οφείλουμε πλέον να ξεκαθαρίσουμε αναμεταξύ μας το εξής: **Επιδιώκουμε ή όχι να συγκεντρώνουμε γύρω από το σχέδιο που θεωρούμε αναγκαίο δυνάμεις με παρεμφερή, κοντινό, λιγότερο κοντινό αλλά εν δυναμεί μετατοπίσιμο προσανατολισμό;** Μας κάνει κακό ή καλό να μην τα καταφέρνουμε σε αυτόν τον στόχο και να εμφανίζονται παρεμφερή σχέδια στην κοινωνία , μη κατανοητά στο γιατί δεν συνευρίσκονται και εξίσου

αναποτελεσματικά να πείσουν για τη σοβαρότητα των σκοπών τους το ακροατήριο στο οποίο απευθύνονται; Με ποια μεθοδολογία θα απαντήσουμε σε αυτή την κατάσταση; Θα εξαντληθούμε στην ανταλλαγή κειμένων, την προσθαφαίρεση μπούλες πολιτικών στόχων, την ιστορική αναδρομή στο ποιόν του ενός ή του άλλου συνομιλητή, την εξέταση του πολιτικού του παρελθόντος διεξοδικά ή θα επιχειρούμε να δημιουργούμε χώρους μαζικούς συζήτησης, διαλόγου και πολιτικής συγκρότησης όπου με φιλοδοξία στη δική μας αντίληψη (αλλά και με διάθεση να τίθεται και αυτή σε κρίση) θα επιχειρούμε να κερδίσουμε την ηγεμονία; Πιστεύω ακράδαντα ότι η εμπειρία των τελευταίων χρόνων έδειξε πως πρέπει να ακολουθήσουμε τον δεύτερο δρόμο και έτσι να σταματήσουμε να κρίνουμε και αναδρομικά πολιτικές προτάσεις του παρελθόντος (όπως πχ αυτής που κατατέθηκε στο εσωτερικό της οργάνωσης το καλοκαίρι του 2015 με βάση την προδιαγεγραμμένη μη αποδοχή τους και την εκφυλιστική πορεία των δυνάμεων στις οποίες απευθύνονταν στη συνέχεια, με τις οποίες χάσαμε κάθε επαφή).

Τρίτο ζήτημα η σχέση κοινοβουλευτικού και εξωκοινοβουλευτικού αγώνα / μορφών πάλης. Το ζήτημα αυτό στην πραγματικότητα δεν αφορά ξεκομμένα το πεδίο των πολιτικών μας πρακτικών και της φυσιογνωμίας. Συνδέεται ουσιαστικά με την συνολική πολιτική πλευρά του αντικαπιταλιστικού πολιτικού σχεδίου που επιχειρούμε να συγκροτήσουμε (το ποιος υλοποιεί και με ποιον τρόπο το πολιτικό πρόγραμμα που προτείνουμε) . Ήδη από την περίοδο των πλατειών εμφανίστηκαν οι ανεπάρκειες που είχαμε στο εν λόγω ζήτημα. Όταν στήνονταν «ιδιόμορφες» και ανεπαρκείς όντως συζητήσεις στις πλατείες για την «αληθινή δημοκρατία» εμείς αρκούμασταν στα εργαλεία του προηγούμενου διαστήματος απαντώντας ουσιαστικά ότι το ζήτημα είναι πέσει η κυβέρνηση (ορθό μέχρι ενός σημείου, αλλά ανεπαρκές στη βάση του πλούτου που ξεδιπλώνότανε και των αυτιών που άνοιγαν εκείνο το διάστημα). Όταν στη συνέχεια ο ΣΥΡΙΖΑ μίλησε για αριστερή κυβέρνηση εμείς μουδιάσαμε και απαντήσαμε φοβικά ξορκίζοντας φορμαλιστικά αυτή την πρόταση και αποσυνδέοντάς την με το πολιτικό περιεχόμενο που τη συνόδευε (ευρωλαγνεία συριζα, ρεφορμισμός) αντιπροτείνοντας αόριστα τον «οργανωμένο λαό» και την επανάσταση. Έτσι ούτε μπολιάσαμε επαρκώς μαζικά ακροατήρια με την ιδέα της επανάστασης και της συνολικής κριτικής στο αστικό κοινοβουλευτικό σύστημα (που κάνει και μόνο του ότι μπορεί για να εκφυλίζεται διαρκώς) ούτε δώσαμε (και) κοινοβουλευτική χρησιμότητα στην πολιτική παρουσία της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ακυρώνοντας κάθε φορά σε μεγάλο βαθμό την παρουσία μας στις ίδιες τις εκλογές (αυτό το κάναμε σε συνδυασμό και με τα λάθη που σημειώθηκαν στην μετωπική πολιτική).

Τι πρέπει να κάνουμε; Να σταματήσουμε να απαντάμε μηχανιστικά όσον αφορά την επαναστατική διαδικασία (θα ξεκινήσει πρώτα η δυαδική εξουσία, μετά από λίγο θα γίνει η επανάσταση κοκ), να προτάξουμε το πολιτικό σχέδιο και κάθε μορφή πάλης (από την παρουσία στη βουλή αντικαπιταλιστικών δυνάμεων που θα δημιουργούνε χάος και θα την απονομιμοποιούνε, μέχρι δυναμικές ενέργειες ενάντια σε κάθε έννοια αστικής νομιμότητας που όμως θα δικαιώνονται στη συνείδηση του λαού) που μπορεί να το προωθήσει. Να είμαστε ανοιχτοί στην εξελικτική πορεία του προχωρήματος του επαναστατικού σχεδίου και στον ανεπανάληπτο τρόπο που κάθε φορά εκδηλώνεται και πραγματώνεται (πχ μια κοινοβουλευτική αποτύπωση ενός ισχυρού μπλοκ κοινωνικοπολιτικών δυνάμεων μπορεί να επιταχύνει τις εξελίξεις και να οξύνει την αντιπαράθεση, η ύπαρξη μιας κυβέρνησης σε αυτό το φόντο δεν μπορεί να αποκλειστεί από την ίδια την ιστορία του κομμουνιστικού και ...αναρχικού ακόμη κινήματος).

Τελευταίο ζήτημα εδώ, αυτό της σοβαρότερης συζήτησης για την υιοθέτηση δυναμικών ενεργειών έξω από την αστική νομιμότητα που πολλές φορές ξεπερνιέται γρήγορα και ανέξοδα. Αλλά και δομών αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας που πολλές φορές εύκολα απορρίπτουμε ως ανίκανες να δώσουν συνολική λύση (είναι, αλλά αυτό δεν είναι λόγος να απορριφθούν a priori). Πρέπει να αναστοχαστούμε γύρω από πλείστα παραδείγματα της ιστορίας του ανταγωνιστικού κινήματος και να αντιληφθούμε κατά τη γνώμη μου πως ενέργειες με συμβολικό και ουσιαστικό χαρακτήρα (καταλήψεις, επιθέσεις κ.α.) στο βαθμό που συνδέονται με υπαρκτή συζήτηση στους από τα κάτω και ιδανικότερα διαδικασίες συλλογικής δράσης και διεκδίκησης μπορούν να παράξουν έξοχα οφέλη από τη σκοπιά του προχωρήματος μιας επαναστατικής πολιτικής. Μπορούν να δώσουν μηνύματα, να εμπνεύσουν, να πιέσουν γύρω από στόχους του μαζικού κινήματος, να αναπτεινώνουν το ηθικό των καταπιεσμένων, να ακτινοβολήσουν ένα διαφορετικό πολιτικό φορτίο και να το πλαισιώσουν αποτελεσματικά.

Στη βάση των παραπάνω τίθεται επί τάπητος η επαναχάραξη της πολιτικής μας φυσιογνωμίας γύρω από τα ζητήματα των πρωτοβουλιών μας στην ΕΑΑΚ, την Attack, την ΑΝΤΑΡΣΥΑ και τις περαιτέρω πρωτοβουλίες πολιτικής συγκρότησης που επιβάλλεται η τελευταία να πάρει το επόμενο διάστημα. **Τίθεται επί τάπητος ειδικά όσον αφορά τη νεολαία η πρόταση που ορθά κατατίθεται από την Πρόταση Θέσεων των 19 συντρόφων για την Ανατρεπτική Πολιτική Κίνηση Νεολαίας, ως ένα νέο πολιτικό και κινηματικό κέντρο, εργαστήριο και φόρουμ διαφορετικών ηλικιών, πολιτικών αφετηριών και εμπειριών, ως ένα ορμητήριο ικανό όχι μόνο να συνενώσει υπαρκτές πολιτικές δυνάμεις αλλά και να έρθει σε επαφή με άλλες κοινωνικές που συνενερίζονται δίπλα μας σε πορείες, συναυλίες, γήπεδα σε μικρές καθημερινές στιγμές αντίστασης και πάλης για την επιβίωση.** Τίθεται επί τάπητος και η ανάγκη ιδιαίτερης σχέσης και απεύθυνσης που πρέπει και μπορούμε να επανακατοχυρώσουμε με συγκεκριμένες πολιτικές δυνάμεις γύρω από τα παραπάνω (οργανώσεις με τις οποίες συνυπάρχουμε στην ΕΑΑΚ, η ΟΝΡΑ, η υπόλοιπη εξωκοινοβουλευτική αριστερά, η «αντιμπεριαλιστική – πολιτική» αναρχία όπως ΚΒΟΞ, Κόκκινη Γραμμή, Συνέλευση Αναρχικών Κομμουνιστών ενάντια στην ΕΕ, κλπ)

4. Αντί Επιλόγου: Ένα μικρό σχόλιο για το «εθνικό» και «δημοκρατικό» ζήτημα

Έχουν ειπωθεί πολλά σε σχέση με το εθνικό ζήτημα τα τελευταία χρόνια. Αρκετά (πολύ σημαντικά τα οποία αναδεικνύουν την ανάγκη για περαιτέρω συζήτηση) ειπώθηκαν και σε αυτόν τον προσυνεδριακό διάλογο. Το παρόν κείμενο (που ήδη πήρε μεγάλη έκταση) δεν επιδιώκει να ασχοληθεί διεξοδικά και συνολικά με αυτό το ζήτημα (το έθνος ως κατασκευή, το ξεπέρασμά του, τα εθνικοαπαλευθерωτικά κινήματα, ο ρόλος του εθνικού κράτους κλπ') παρά μόνον να σχολιάσει μία συγκεκριμένη πλευρά του που ίσως κάπως υποτιμάται.

Θεωρώ ότι δίνοντας το απαιτούμενο ιδιαίτερο βάρος στην ανάγκη η επαναστατική πολιτική να λαμβάνει υπόψιν το επίπεδο συνείδησης της εργατικής τάξης στην οποία απευθύνεται (όχι για να καθελώνεται σε αυτό και να το καθελώνει περαιτέρω, αλλά για να μπορεί να το «τραβά διαρκώς προς τα πάνω»), δεν πρέπει να ξεχνάμε το εξής σημείο του Κομμουνιστικού Μανιφέστου: *«Ακόμα κατηγορήθηκαν οι κομμουνιστές ότι θέλουν τάχα να καταργήσουν την πατρίδα, την εθνότητα. Οι εργάτες δεν έχουν πατρίδα. Δεν μπορεί να τους πάρεις αυτό που δεν έχουν. Αφού, όμως, το προλεταριάτο πρέπει κατ' αρχήν να κατακτήσει την πολιτική εξουσία, να ανυψωθεί σε ηγέτιδα τάξη του έθνους, να συγκροτηθεί το ίδιο σαν*

έθνος, είναι και το ίδιο ακόμα εθνικό, αν και σε καμιά περίπτωση με την έννοια που δίνει η αστική τάξη».

Στον αντίποδα λοιπόν του κεφαλαίου που συγκροτεί υπερεθνικούς οργανισμούς που να αντιστοιχούν στη σύγχρονη διεθνοποιημένη φύση του, αλλά και με ξεκάθαρο στόχο να καθολικοποιεί την ηγεμονία του κάνοντας ακόμη πιο απόμακρη και απροσπέλαστη τη σχέση της κοινωνικής πλειοψηφίας με τους θεσμούς άσκησης πολιτικής, μπορούμε και πρέπει να προτάξουμε το αίτημα για μια άλλη πραγματικότητα που να φέρνει -κατ' αρχήν- λίγο «πιο κοντά» τα κέντρα και τους τρόπους λήψης αποφάσεων (από την επανάκτηση της νομισματικής πολιτικής μέχρι τη νομοθεσία). Μια πραγματικότητα μπολιασμένη επαναστατικά και διεθνιστικά με τα στοιχεία που επιχειρήσαμε να βάλουμε συνοπτικά παραπάνω και άλλα που δεν χωρούν στο παρόν κείμενο.

Έτσι, οι τύχες της χώρας θα γίνουν ταυτόσημες με αυτές του λαού της, με αυτές της επανάστασης του λαού της ορθότερα, όπως εδώ και δεκαετίες ο πλανήτης συζητά για την Κούβα και εννοεί την Κουβανέζικη Επανάσταση. Έτσι η υπόθεση της των συμφερόντων της χώρας δεν θα είναι αντικείμενο ανταγωνισμού με άλλα έθνη και χώρες αλλά κάλεσμα σε μίμηση και υιοθέτηση, κάλεσμα για αλληλεγγύη. Έτσι μόνο, ο πατριωτισμός μπορεί να έχει χώρο σε μια επαναστατική ριζοσπαστική διαδικασία κοινωνικού μετασχηματισμού και να νοηματοδοτείται με τρόπο απλό και προσεγγίσιμο, είτε εμπειρικά είτε επιστημονικά γύρω από τις έννοιες της επικοινωνίας, της γλώσσας, της τέχνης, της δημιουργίας, της εργασίας που ορίζουν κοινούς κώδικες, συντεταγμένες και κοινότητες, χωρίς εθνοενωτικές σούπες και μισαλλόδοξους εθνικισμούς. Σε αυτή τη βάση οι δικές μας «καλύβες και πεζούλια» για τα οποία μιλούσε ο Άρης Βελουχιώτης στη Λαμία, σήμερα στο 2017, δεν μπορεί παρά να είναι οι πλατείες και τα πάρκα, οι αλάνες και τα ανοιχτά γήπεδα, τα στέκια, το σινεμά και οι συναυλιακοί χώροι, η αυλή του σχολείου και οι εξέδρες των γηπέδων, οι αναμνήσεις, οι συνήθειες, οι φίλοι και οι συγγενείς μας, που -ω, τι έκπληξη!- όπως η πλειοψηφία των κατοίκων του πλανήτη δεν έχουμε καμία πρόθεση να εγκαταλείψουμε χωρίς τη θέλησή μας λόγω της ανεργίας, της ανέχειας και των υπόλοιπων δυσκολιών που επιβάλλει η καπιταλιστική ανάπτυξη και η κρίση της.

Κώστας Φουρίκος, ONE Αθήνας

ι Έχει ίσως μια αξία πάντως στα πλαίσια αυτής της συζήτησης που από μαρξιστική σκοπιά αναζητά ορθώς τον τρόπο που η υπέρβαση του έθνους θα είναι έργο μιας ώριμης κομμουνιστικής κοινωνίας που συνενώνει υλικά και πολιτιστικά την ανθρωπότητα σε ανώτερο επίπεδο, να βάλουμε στη συζήτησή μας το στοιχείο ότι σε μία τέτοια κατεύθυνση –πορεία, πολύ πιθανό είναι να ανακύψουν και μεταβατικές καταστάσεις από τη σκοπιά του διεθνισμού, του αντιιμπεριαλισμού και της συνεργασίας των λαών. Μία τέτοια πλευρά έχει ακριβώς αξία γιατί μας βοηθάει να συλλάβουμε ίσως λίγο αποτελεσματικότερα την πολυπλοκότητα και το βάθος τέτοιων καταστάσεων που δεν επιλύονται ιδεολογικά σε χρόνο dt. Το παρελθόν του κομμουνιστικού κινήματος μπορεί να μας δώσει μία γεύση: Το “γιουγκοσλαβικό” και το “σοβιετικό” έθνος για παράδειγμα, που ακόμη και σήμερα υπερασπίζονται ουκ ολίγοι άνθρωποι στις χώρες που αυτά αναφερόταν, σε αντιδιαστολή με τη θλιβερή αιματοβαμμένη πραγματικότητα που επακολούθησε, όπως νοσηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο των εγχειρημάτων του υπαρκτού σοσιαλισμού αποτελούν τέτοια παραδείγματα. Αφού υπήρξαν -όχι χωρίς λάθη, ανεπάρκειες και αδυναμίες- προσπάθειες συγκρότησης και κατασκευής μιας άλλης ταυτότητας που από τη μία είχε ιστορικό προϋπάρχον φορτίο (με σαφή προσπάθεια άμβλυσης και εξάλειψης του υπολείμματος εθνικισμών και ανταγωνισμών εντός του) και από την άλλη προέτασσε μια διαφορετική πολιτική και κοινωνική ταυτότητα. Υπάρχουν ακόμη και παραδείγματα όπως αυτό της Άνω Βόλτα, μιας από τις χώρες που είχαν δημιουργηθεί στα πλαίσια του μωσαϊκού διαφορετικών φυλών της αφρικανικής ηπείρου και η οποία στα πλαίσια της κοινωνικής μεταβολής το 1982 (υπό την προεδρία του Τομάς Σανκαρά) μετονομάστηκε στη γνωστή μας ...Μπουρκίνα Φάσο (χώρα των αξιοπρεπών ανθρώπων) δίνοντας και με ένα συμβολικό τρόπο το μήνυμα για μία διαφορετική εθνική συγκρότηση. Τέλος, η συζήτηση που έχει ανακύψει στα πλαίσια της ιστορικής συζήτησης στην ελληνική αριστερά για Βαλκανική Ομοσπονδία ή για άλλη διεθνοποίηση της Ευρώπης χωρίς ΕΕ και καπιταλιστικά ιμπεριαλιστικά δεσμά πρέπει να ιδωθούν και να συζητηθούν επίσης από αυτή την σκοπιά της κατασκευής μεταβατικών «εθνικών» ταυτοτήτων...